

«Солтүстік Қазақстан облысы Тайынша ауданы әкімдігінің жер қатынастары» КММ
Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау

Тайынша қ.

2022ж. 14 желтоқсан

Кіріспе бөлім

1. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау объектісі: «Солтүстік Қазақстан облысы Тайынша ауданы әкімдігінің жер қатынастары бөлімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің (бұдан әрі-Бөлім) қызметі.

2. Негіздеме: бөлім басшысының 2022 жылғы 06 желтоқсандағы бұйрығы «Солтүстік Қазақстан облысы Тайынша ауданы әкімдігінің жер қатынастары бөлімі» КММ қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы»

3.Өткізу мерзімі: 2022 жылғы 06 желтоқсаннан 2022 жылғы 14 желтоқсанға дейін.

4.Талданатын кезең: 2020 жылғы 1 желтоқсаннан 2022 жылғы 1 желтоқсанға дейін.

II.Ақпараттық-талдау бөлімі

1.Бөлімнің қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Нормативтік-құқықтық актілер: 1995 жылғы 30 тамыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясы, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы, Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы № 442 Жер кодексі, Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 29 маусымдағы № 350-VI Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі, «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік көрсетілетін қызметтері туралы» 2013 жылғы 15 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы, 2001жылғы 23 қаңтардағы №148 «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, 2015 жылғы 4 желтоқсандағы «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы Әдеп кодексі, Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы №414 Еңбек кодексі, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 1 қазандағы № 301 «Жер қатынастары саласында мемлекеттік қызметтер көрсету жөніндегі қағидаларды бекіту туралы» бұйрығы, «Шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын өткізу жөніндегі конкурсты ұйымдастыру және өткізу қағидалары» Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2018 жылғы 28 желтоқсандағы №518 бұйрығы, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2021 жылғы 15 қазандағы № 297 «Мемлекеттік мүлік Тізілімінің веб-порталында жер учаскелерін сату бойынша саудасаттықты (аукциондарды) немесе жер учаскелерін электрондық түрде жалға алу

құқығын ұйымдастыру және өткізу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы, «Жер пайдалану құқығын иеліктен шығару кезінде ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) шартын қайта ресімдеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2022 жылғы 5 сәуірдегі № 98 бұйрығы.

Нормативтік құқықтық актілерді зерделеу кезінде қайшылықтар анықталды.

ҚР АШМ 2020 жылғы 1 қазандағы № 301 бұйрығымен бекітілген «Мемлекеттік меншіктегі сауда-саттықты (конкурстарды, аукциондарды) өткізуді талап етпейтін жер учаскелеріне құқықтарды сатып алу» мемлекеттік қызмет көрсету Қағидаларының 2-тарауы 4-тармағында көзделеді, мемлекеттік қызметті алу үшін **жеке және заңды тұлғалар** (бұдан әрі – көрсетілетін қызметті алушы) портал арқылы көрсетілетін қызметті берушіге жолдайды:

бірінші кезең:

1) көрсетілетін қызметті алушының ЭЦҚ-мен куәландырылған электрондық құжат нысанында осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жер учаскесіне құқық алуға өтініш;

2) сұралып отырған жер учаскесінің схемасы (жоспары);

екінші кезең:

бекітілген жерге орналастыру жоба.

Жоғарыда баяндалғанды негізге ала отырып, екінші кезең, атап айтқанда «Жер учаскесіне құқық беру туралы шешім шығару – бекітілген жерге орналастыру жобасы келіп түскен күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде «Е-лицензиялау» базасы арқылы бекітілген жерге орналастыру жобасын беру арқылы көрсетілетін қызметті алушылар ғана бастамашылық етеді. Яғни шешім шығару үшін жергілікті атқарушы органға өтініш берушіден бекітілген жоба келіп түсуі тиіс.

Алайда, ҚР Жер кодексінің (бұдан әрі-Кодекс) 43 - бабы 7-тармағының 3-бөлігінде: «Жер учаскесіне құқық беру туралы шешім қабылдау үшін облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың **уәкілетті органы бекітілген жерге орналастыру жобасын бір жұмыс күні ішінде** облыстың, республикалық маңызы бар қаланың **жергілікті атқарушы органына** астана, аудан, облыстық маңызы бар қала, аудандық маңызы бар қала, кент, ауыл, ауылдық округ әкіміне» жібереді. Тиісінше, бұл баламасыз норма жер қатынастары бөлімін шешім қабылдау үшін 1 жұмыс күні ішінде бекітілген жерге орналастыру жобаларын әкімдіктерге жіберуге міндеттейді.

Кодекстің 43 - бабы 7-тармағының 3-бөлігі жергілікті атқарушы органның жер учаскесіне құқық беру туралы шешімі **бекітілген жерге орналастыру жобасы** және жер комиссиясының оң қорытындысы **келіп түскен сәттен бастап** үш жұмыс күні ішінде қабылданатынын көздейді.

Осылайша, Кодекс пен мемлекеттік қызмет көрсету Қағидаларының арасында бекітілген жерге орналастыру жобасының жергілікті атқарушы органға түсу кезеңінде қайшылықтар бар

Ұсыныс: Жер қатынастары бөлімінің бас маманы ҚР АШМ 2020 жылғы 1 қазандағы № 301 бұйрығымен бекітілген «Мемлекеттік меншіктегі, сауда-

саттықты (конкурстарды, аукциондарды) өткізуді талап етпейтін жер учаскелеріне құқықтар алу» Мемлекеттік қызмет көрсетудің көрсетілген қағидаларына өзгерістер енгізу туралы жоғары тұрған органға хат жолдасын, өйткені Нормативтік құқықтық актілердің иерархиясына сәйкес құқықтық актілер туралы Қазақстан Республикасының 2016 жылғы 6 сәуірдегі № 480-V ҚРЗ Заңының 10-бабына сәйкес, Қазақстан Республикасының Жер кодексі жоғары тұрған нормативтік құқықтық акт болып табылады.

2. Бөлімнің ұйымдастыру-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері.

2.1. Персоналды басқару желісі бойынша, оның ішінде кадрлардың ауысуы

«Солтүстік Қазақстан облысы Тайынша ауданы әкімдігінің жер қатынастары бөлімі» КММ штат саны 5 бірлікті құрайды. Нақты саны-4 адам.

Бөлімнің құрылымын басшы және 4 бас маман құрайды. 2022 жылға арналған штаттық кестеге сәйкес бөлімде техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыратын және бөлімнің жұмыс істеуін қамтамасыз ететін қызметкерлердің 3,25 бірлігі, оның ішінде: қызметтік үй-жайларды тазалаушының 0,25 бірлігі, жүргізушінің 1 бірлігі, басшының хатшысының 1 бірлігі, жер мәселелері жөніндегі әдіскердің 1 бірлігі.

2020 жылғы 1 желтоқсаннан 2022 жылғы 1 желтоқсанға дейінгі кезеңде кадрлардың ауысу деңгейі төмен.

Бөлімнің мемлекеттік қызметшілерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді, әдеп нормаларын және мемлекеттік қызмет туралы заңнаманы сақтауы бөлігінде:

«Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Заңның 18-бабына сәйкес азаматтар мемлекеттік қызметке қабылдау кезінде белгіленген шектеулерді өзіне қабылдайды. Мәселен, талдау жүргізу кезінде бөлімнің барлық мемлекеттік қызметшілерінің істерінде шектеулерді қабылдау туралы міндеттемелер бар.

2020 жылғы 1 желтоқсаннан 2022 жылғы 1 желтоқсанға дейінгі кезеңде Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексін (мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп Қағидаларын) бұзғаны үшін тәртіптік жазалар қолданылмады.

Барлық мемлекеттік қызметшілер бөлім басшысының бұйрығымен бекітілген лауазымға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келеді. Еңбек тәртібін бұзу, сыбайлас жемқорлық және/немесе қылмыстық құқық бұзушылық фактілері болған жоқ. Бөлімде анонимді сауалнамалар жүргізу қажеттілігі жоқ.

Ұсыным: «Мемлекеттік қызмет туралы» Заңның, «Қазақстан Республикасының Еңбек кодексінің», Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің Әдеп кодексінің тиісінше сақталуын қамтамасыз ету.

2.2. Мүдделер қақтығысын реттеу желісі бойынша.

Барлық мемлекеттік сатып алулар «Мемлекеттік сатып алу туралы» ҚР Заңына сәйкес өткізіледі. Өнім берушінің қызметтер көрсетуі көрсетілген

шарттарда мерзімдерде жүзеге асырылады, ұйым тарапынан шартты орындау сапасына шағымдар жоқ. Мемлекеттік сатып алу рәсімін өткізу кезінде мүдделер қақтығысының туындау фактілері туындаған жоқ. Мемлекеттік сатып алу мемлекеттік сатып алу үшін пайдаланылатын бюджет қаражатын тиімді жұмсау, мемлекеттік сатып алу процесінің жариялылығы мен ашықтығы қағидаты бойынша жүзеге асырылады.

Ішкі талдау нәтижесінде бөлім басшылығының жақын туыстарының, жұбайларының немесе жекжаттарының әлеуетті өнім берушілерін өткізілетін мемлекеттік сатып алуға қатысу фактілері анықталған жоқ.

Қорытынды: Одан әрі жұмыста «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын сақтау, бекітілген, нақтыланған жоспарға сәйкес мемлекеттік сатып алуды уақтылы жүргізу, сапалы тауарлар мен қызметтерді жеткізу бойынша өнім берушілермен шарт жасасу, мемлекеттік сатып алуды өткізу кезінде мүдделер қақтығысын болдырмауға ықпал ету.

Мүдделер қақтығысын реттеу

Жақын туыстарының, жұбайлары мен жекжаттарының бірлескен қызметі (жұмысы) фактілері анықталған жоқ.

Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарастыру

2022 жылдың 11 айында бөлімге 41 өтініш келіп түсті. Барлық өтініштер заңда белгіленген мерзімде қаралды.

Сыбайлас жемқорлық жағдайлары мәселелері бойынша шағымдар, арыздар түскен жоқ. Барлық өтініштер шағымдану құқығын түсіндіре отырып, мерзімінде қаралады, уақтылы орындалмау фактілері жоқ.

Ұсыныс: Уәкілетті орган тұрақты негізде «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы», «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Заңдардың және Қазақстан Республикасы Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінің нормаларының талаптарын тиісінше сақтауды қамтамасыз етеді.

Ш.Қорытынды бөлім

Жұмыс тобы сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізу кезінде көрсетілген кезеңде сыбайлас жемқорлық фактілері-жоқ, Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін тартылған мемлекеттік қызметшілер жоқ екені анықталды.

Қабылданып жатқан сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды жақсарту бойынша ұсыныстар:

- «Солтүстік Қазақстан облысы Тайынша ауданы әкімдігінің жер қатынастары бөлімі» КММ қызметкерлері арасында қолданыстағы заңнаманың нормаларын зерделеу бойынша тәжірибені жалғастыру

Жұмыс тобы

А. Жилин

В. Малиновская

З. Малочуева

А. Утюгунова

**Анализ коррупционных рисков
КГУ «Отдел земельных отношений акимата
Тайыншинского района Северо-Казахстанской области»**

г. Тайынша

14 декабря 2022 г.

Вводная часть

1. Объект внутреннего анализа коррупционных рисков: деятельность коммунального государственного учреждения «Отдел земельных отношений акимата Тайыншинского района Северо-Казахстанской области» (далее Отдел).

2. Основание: приказ руководителя отдела от 06 декабря 2022 года «О проведении внутреннего анализа коррупционных рисков в деятельности КГУ «Отдел земельных отношений акимата Тайыншинского района Северо-Казахстанской области»

3. Период проведения: с 06 декабря 2022 года по 14 декабря 2022 года.

4. Анализируемый период: с 1 декабря 2020 года по 1 декабря 2022 года.

I. Информационно-аналитическая часть

1. Выявление коррупционных рисков в нормативных правовых актах, затрагивающих деятельность Отдела.

Нормативно-правовые акты: Конституция Республики Казахстан от 30 августа 1995 года, Закон Республики Казахстан «О государственной службе Республики Казахстан» от 23 ноября 2015 года, Закон Республики Казахстан «О противодействии коррупции» от 18 ноября 2015 года, Земельный кодекс Республики Казахстан от 20 июня 2003 года № 442, Административный процедурно-процессуальный кодекс Республики Казахстан от 29 июня 2020 года № 350-VI, Закон Республики Казахстан «О государственных услугах Республики Казахстан» от 15 апреля 2013 года, Закон Республики Казахстан от 23 января 2001 года № 148 «О местном государственном управлении и самоуправлении в Республики Казахстан», Закон Республики Казахстан «О государственных закупках» от 4 декабря 2015 года, Этический кодекс государственных служащих Республики Казахстан от 29 декабря 2015 года, Трудовой Кодекс Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года №414, Приказ Министра сельского хозяйства Республики Казахстан от 1 октября 2020 года № 301 «Об утверждении Правил по оказанию государственных услуг в сфере земельных отношений», Приказ заместителя Премьер-Министра Республики Казахстан – Министра сельского хозяйства Республики Казахстан от 28 декабря 2018 года №518 «Правила организации и проведения конкурса по проведению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства», Приказ Министра сельского хозяйства Республики Казахстан от 15 октября 2021 года № 297 «Об утверждении Правил организации и проведения торгов (аукционов) по продаже земельных участков или права аренды земельных участков в электронном виде на веб-портале реестра государственного имущества», Приказ Министра сельского хозяйства Республики Казахстан от 5 апреля 2022 года № 98 «Об утверждении Правил

переоформления договора временного возмездного землепользования (аренды) земельных участков сельскохозяйственного назначения при отчуждении права землепользования».

При изучении нормативно-правовых актов выявлена коллизия.

Пункт 4 главы 2 Правил оказания государственной услуги "Приобретение прав на земельные участки, которые находятся в государственной собственности, не требующее проведения торгов (конкурсов, аукционов)", утвержденных приказом МСХ РК от 1 октября 2020 года № 301, предусматривает, что для получения государственной услуги **физические и юридические лица** (далее – услугополучатель) посредством портала услугодателю **направляют:**

первый этап:

1) заявление на приобретение права на земельный участок по форме согласно приложению 1 к настоящим Правилам в форме электронного документа, удостоверенного ЭЦП услугополучателя;

2) схема (план) испрашиваемого земельного участка;

второй этап:

утвержденный землеустроительный проект.

Исходя из вышеизложенного, второй этап, а именно «вынесение решения о предоставлении права на земельный участок – в течение 3 (трех) рабочих дней со дня поступления утвержденного землеустроительного проекта», инициируется исключительно услугополучателями посредством подачи утвержденного землеустроительного проекта через базу «Е-лицензирование». Т.е. для вынесения решения в местный исполнительный орган должен поступить от заявителя утвержденный проект.

Однако часть 3 пункта 7 статьи 43 Земельного кодекса РК (далее Кодекс) гласит: «Для принятия решения о предоставлении права на земельный участок **уполномоченный орган** области, города республиканского значения, столицы, района, города областного значения **в течение одного рабочего дня направляет утверченный землеустроительный проект в местный исполнительный орган** области, города республиканского значения, столицы, района, города областного значения, акиму города районного значения, поселка, села, сельского округа». Соответственно данная безальтернативная норма обязывает отдел земельных отношений направлять в течение 1 рабочего дня утвержденные землеустроительные проекты в акиматы для принятия решения.

Часть 3 пункта 7 статьи 43 Кодекса предусматривает, что решение местного исполнительного органа о предоставлении права на земельный участок принимается в течение трех рабочих дней **с момента поступления утвержденного землеустроительного проекта** и положительного заключения земельной комиссии.

Таким образом, между Кодексом и Правилами оказания государственной услуги имеются противоречия на этапе поступления утвержденного землеустроительного проекта в местный исполнительный орган

Рекомендация: Главному специалисту отдела земельных отношений направить письмо в вышестоящий орган о внесении изменений в указанные Правила

оказания государственной услуги "Приобретение прав на земельные участки, которые находятся в государственной собственности, не требующее проведения торгов (конкурсов, аукционов)", утвержденные приказом МСХ РК от 1 октября 2020 года № 301, так как согласно иерархии нормативных правовых актов в соответствии со статьей 10 Закона Республики Казахстан от 6 апреля 2016 года № 480-V ЗРК «О правовых актах», Земельный кодекс Республики Казахстан является вышестоящим нормативным правовым актом.

2. Коррупционные риски в организационно-управленческой деятельности Отдела.

2.1. По линии управления персоналом, в том числе сменяемость кадров

Штатная численность КГУ «Отдел земельных отношений акимата Тайыншинского района Северо-Казахстанской области» составляет 5 единиц. Фактическая численность - 4 человека.

Структуру Отдела образуют руководитель и 4 главных специалиста. Согласно штатного расписания на 2022 год в Отделе 3,25 единицы работников, осуществляющих техническое обслуживание и обеспечивающих функционирование Отдела, в т.ч.: 0,25 ед. уборщика служебных помещений, 1 ед. водителя, 1 ед. секретаря руководителя, 1 ед. методиста по земельным вопросам.

Уровень сменяемости кадров за период с 1 декабря 2020 года по 1 декабря 2022 года низкий.

В части соблюдения государственным служащими Отдела антикоррупционных ограничений, этических норм и законодательства о государственной службе:

В соответствии со статьей 18 Закона «О государственной службе Республики Казахстан» при приеме на государственную службу граждане принимают на себя установленные ограничения. Так, на момент проведения анализа в делах всех государственных служащих Отдела имеются обязательства о принятии ограничений.

За период с 1 декабря 2020 года по 1 декабря 2022 года дисциплинарных взысканий за нарушение Этического кодекса государственных служащих Республики Казахстан (Правил служебной этики государственных служащих) не налагалось.

Все государственные служащие соответствуют квалификационным требованиям к занимаемой должности, утвержденным приказом руководителя отдела. Фактов нарушений трудовой дисциплины, коррупционных и/или уголовных правонарушений, не было. Необходимости проведения анонимных анкетирований в Отделе нет.

Рекомендация: Обеспечить надлежащее соблюдение Закона «О государственной службе», «Трудовой кодекс Республики Казахстан», Этического кодекса государственных служащих Республики Казахстан.

2.2. По линии урегулирования конфликтов интересов.

Все государственные закупки проводятся согласно Закону РК «О государственных закупках». Оказание услуг поставщиком осуществляется в указанных договорах сроках, претензий со стороны организации к качеству исполнения договора не имеется. При проведении процедуры государственных

закупок фактов возникновения конфликта интересов не возникало. Государственные закупки осуществляются по принципу эффективного расходования бюджетных средств используемых для государственных закупок, гласности и прозрачности процесса государственных закупок.

В результате внутреннего анализа не выявлено фактов участия в проводимых государственных закупках потенциальных поставщиков близких родственников, супругов или свойственников руководства отдела.

Вывод: В дальнейшей работе соблюдать Закон Республики Казахстан «О государственных закупках», своевременно проводить государственные закупки согласно утвержденного, уточненного плана, заключить договора с поставщиками по поставке качественных товаров и услуг, способствовать недопущению конфликта интересов при проведении государственных закупок.

Урегулирование конфликта интересов

Фактов совместной службы (работы) близких родственников, супругов и свойственников не выявлено.

Рассмотрение обращений физических и юридических лиц

За 11 месяцев 2022 года в Отдел поступило 41 обращение. Все обращения рассмотрены в установленные законом сроки.

Жалоб, заявлений по вопросам случаев коррупции не поступало. Все обращения рассматриваются в срок с разъяснением права на обжалование, фактов несвоевременного исполнения не имеется.

Рекомендация:

На постоянной основе уполномоченным органом обеспечивать надлежащее соблюдение требований Законов «О противодействии коррупции», «О государственной службе Республики Казахстан» и норм Административного процедурно-процессуального кодекса Республики Казахстан.

II. Заключительная часть

При проведении анализа коррупционных рисков рабочей группой установлено, что за указанный период факты проявления коррупции отсутствуют, привлеченных государственных служащих за коррупционные правонарушения - нет.

Предложения по улучшению принимаемых антикоррупционных мер:
-продолжить практику по изучению норм действующего законодательства среди сотрудников КГУ «Отдел земельных отношений акимата Тайыншинского района Северо-Казахстанской области»

Рабочая группа

А. Жилин

В. Малиновская

З. Малочуева

А. Утюгунова